

Sygn. akt **IC 1351/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Ligoń-Krawczyk

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Górczak

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2023 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko A. M.

o zapłatę ewentualnie o zapłatę ewentualnie o ukształtowanie i zapłatę

I. zasądza od A. M. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 1.367.375,47 (jeden milion trzysta sześćdziesiąt siedem tysięcy trzysta siedemdziesiąt pięć i 47/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 września 2018 roku do dnia zapłaty,

II. ustala, że powód wygrał proces w 100% i pozostawia rozliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku.

Sygn. akt **IC 1351/18**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 września 2018 r. (data stempla pocztowego, k. 45) (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł przeciwko A. M. o:

1. orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwany zobowiązany jest zapłacić na rzecz powoda kwotę 1.367.375,47 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty i kosztami postępowania, w tym kosztami sądowymi, kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł – w ciągu dwóch tygodni od doręczenia pozwanemu nakazu zapłaty albo wnieść w tym terminie zarzuty od nakazu zapłaty;

2. w przypadku stwierdzenia przez Sąd braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, strona powodowa wniosła o:

1) rozpoznanie sprawy w postępowaniu upominawczym na podstawie art. 498 § 1 k.p.c. w zw. z art. 486 § 1 k.p.c. i art. 497¹ § 2 k.p.c.;

2) wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzeczenie w nim jak w punkcie I petitum pozwu;

3. w przypadku prawidłowego wniesienia przez stronę pozwaną zarzutów albo sprzeciwu od nakazu zapłaty albo przekazania sprawy do rozpoznania w trybie zwykłym, wnieśli o orzeczenie wyrokiem jak w punkcie I petitum pozwu oraz zasądzenie na rzecz powoda od pozwanych zwrotu dalszych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że powód zawarł z pozwaną w dniu 9 stycznia 2018 r. umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...). Z uwagi na niewywiązywanie się przez pozwanego z ciężącego na nim obowiązku spłaty zobowiązania powód wezwał pozwanego do spłaty zadłużenia w wysokości 356.560,92 CHF, w tym 353.978,19 CHF kapitału i 2.582,73 CHF odsetek naliczonych od kapitału w kwocie 358.978,19 CHF za okres od 11 maja 2017 r. do 27 września 2018 r. wg stopy procentowej 2,66 %, co stanowiło równowartość w złotych 1.367.375,47 zł, przeliczone według kursu sprzedaży (tabela kursów Banku S.A. nr (...) z dnia 27 września 2018 r., 1 CHF = 3,8349 zł). Wobec braku spłaty, powodowy bank skierował do pozwanego wypowiedzenie Umowy. Pomimo upływu terminu pozwany nie dokonał spłaty swojego zobowiązania wobec pozwanego (pozew, k. 4-5).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 9 października 2018 r. Sąd nakazał, aby pozwany A. M. zapłacił na rzecz powoda kwotę 1.367.375,47 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 27 września 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 24.310 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty albo wniósł w tym terminie zarzuty (nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 9 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 504/18, k. 48).

Od nakazu zapłaty z dnia 9 października 2018 r. pozwany A. M. złożył zarzuty zaskarżając w całości nakaz zapłaty wydany w sprawie I Nc 504/18. Jednocześnie zgłosił zarzuty nieważności (ewentualnie nieistnienia) umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) zawartej w dniu 9 stycznia 2008 r. Ewentualnie, w przypadku nie podzielenia przez Sąd zarzutu z pkt 1 również: błędnego wyliczenia wysokości roszczenia powoda z uwagi na abuzywność zapisów Umowy dot. indeksacji kwoty kredytu do CHF i nieudowodnienia prawidłowej wartości zadłużenia pozwanego wyliczonego z pominięciem niedozwolonych zapisów Umowy. W oparciu o wymienione zarzuty pozwany wniósł o uchylenie nakazu zapłaty z dnia 9 października 2018 r. wydanego w sprawie o sygn. I Nc 504/18 w całości oraz oddalenie powództwa, a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto pozwany wniósł o uchylenie w całości tytułu zabezpieczenia w postaci nakazu zapłaty z dnia 9 października 2018 r. wydanego przez Sąd Okręgowy I Wydział Cywilny w sprawie sygn. akt I Nc 504/18. W uzasadnieniu zarzutów pozwany wskazał, że w dniu 9 stycznia 2008 r. zawarł z poprzednikiem prawnym powoda (...) Bank S.A. umowę o kredytu hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...). Kredyt został udzielony w celu refinansowania nakładów poniesionych przez pozwanego na zakup lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. (...). Pozwany wskazał, że umowa stanowiła przygotowany przez bank gotowy produkt i opierała się na zaproponowanym przez niego wzorcu umownym. Postanowienia Umowy nie były między stronami uzgodnione w sposób indywidualny (tj. przyjmowane w drodze negocjacji), naruszają one w sposób rażący interesy i dobre obyczaje, albowiem umożliwiały kredytodawcy samodzielne i arbitralne ustalanie pozwanego kursu franka szwajcarskiego, po którym kredytobiorca zobowiązany był spłacać kredyt. Pozwany zaznaczył, że w okresie od dnia 9 stycznia 2008 r. do dnia 8 września 2016 r. pozwany uiszczył na rzecz powoda kwotę 478.159,25 zł, która stanowiła łączną sumę uiszczonych rat kredytu oraz poniesionych kosztów związanych z zawarciem i wykonywaniem Umowy o Kredyt. Strona pozwana zwróciła uwagę, że powód w treści swojego pozwu przemilczał zupełnie fakt, iż pozwany w 2016 r. podjął intensywne działania mające na celu wypracowanie porozumienia z bankiem i restrukturyzację zadłużenia z uwzględnieniem problemów prawnych w postaci abuzywności części zapisów Umowy, w tym kwestii tzw. „spreadów” oraz Ubezpieczenia Niskiego Wkładu Własnego. Bank wykazał się w tym zakresie całkowitą biernością i brakiem chęci współpracy z pozwanym pomimo licznych jego prób kontaktu oraz składanych propozycji. Pozwany wskazał, że przedmiotowa umowa o kredyt jest nieważna (względnie niezawarta), albowiem zawiera abuzywne zapisy dotyczące indeksacji kwoty kredytu do waluty obcej, które nie wiążą konsumenta, co uniemożliwia ustalenie treści stosunku prawnego łączącego strony umowy. Umowa nie zawiera żadnych zapisów, które określałyby jednoznacznie, że w dniu uruchomienia bank przelicza kwotę PLN na CHF wg kursu kupna waluty CHF z tabeli banku z dnia uruchomienia kredytu. Pozwany zawarł umowę jako konsument, zaś umowa o kredyt stanowiła przygotowany przez bank, gotowy produkt i opierała się na zaproponowanym przez niego wzorcu umownym. Postanowienia umowy nie były też uzgodnione w sposób indywidualny przez strony. Nadto postanowienia umowy dotyczące indeksowania kredytu do CHF są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes pozwanego, gdyż nie precyzują sposobu ustalania kursu wymiany walut

wskazanego w „tabeli kursowej (...) Bank S.A.”. Brak określenia w umowie sposobu ustalenia kursów walutowych na potrzeby przeliczania salda zadłużenia na walutę obcą oraz przeliczenia na złote kwoty wymaganej do spłaty kredytu w rażąco sposób narusza interes pozwanego. Zgodnie z aktualnym poglądem judykatury stwierdzenie abuzywności zapisów umowy o indeksacji pożyczki lub kredytu do CHF powoduje jej nieważność w całości. Pozwany zwrócił uwagę, że w warunkach niniejszej sprawy w dacie umowy o kredyt z 9 stycznia 2008 r., nie było przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które określały zasady przeliczania świadczenia z waluty obcej, gdyż przepis art. 358 k.c. wszedł w życie dopiero 24 stycznia 2009 r. przez co nie może mieć zastosowania w realiach przedmiotowej sprawy. Tym samym podpisanie przez strony umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego nie skutkowało nawiązaniem stosunku prawnego między stronami lub skutkowało nieważnością takiego stosunku (zarzuty od nakazu zapłaty, k. 56-64).

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2019 r. Sąd oddalił wniosek pozwanego o uchylenie w całości tytułu zabezpieczenia w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 9 października 2018 r. w sprawie sygn. akt I Nc 504/18 (postanowienie z 22 lutego 2019 r., k. 174).

Na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 lutego 2019 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 8 lipca 2019 r. w sprawie o sygn. I ACz 572/19, oddalił zażalenie (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 8 lipca 2019 r., sygn. akt I ACa 572/19, k. 213).

Pismem procesowym z dnia 2 grudnia 2021 r. strona powodowa podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie (pismo procesowe powoda z 2 grudnia 2021 r., k. 347-353).

Pismem procesowym z dnia 30 grudnia 2021 r. strona pozwana pottrzymała dotychczasowe stanowisko dodatkowo formułując zarzut powstały w toku postępowania dowodowego, dotyczący braku wymagalności świadczenia dochodzonego przez powoda z uwagi na nieskuteczność oświadczenia powoda z dnia 8 września 2016 r. o wypowiedzeniu umowy kredytu – jak wynika bowiem z treści opinii uzupełniającej z dnia 12 lutego 2021 r. zarówno przy przeliczeniu należnych rat kredytu z pominięciem abuzywnych zapisów, jak również przy ewentualnym zastosowaniu kursu średniego NBP w miejsce abuzywnych zapisów (czemu pozwany co do zasady się sprzeciwia) na dzień 8 września 2016 r. nie występowała zaległość w spłacie kredytu. W oparciu o sformułowane zarzuty pozwany wniósł o uchylenie nakazu zapłaty z dnia 9 października 2018 r. w całości oraz oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiotowej sprawie (pismo procesowe pozwanego z 30 grudnia 2021 r., k. 355-369).

Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2022 r. Sąd, na podstawie art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw, uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 9 października 2018 r. przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie pod sygn. akt I Nc 504/18 w całości (postanowienie z 26 kwietnia 2022 r., k. 373).

Pismem procesowym z dnia 20 grudnia 2022 r. strona powodowa dokonała modyfikacji powództwa w ten sposób, że zgłosiła dwa żądania ewentualne obok dotychczasowego żądania głównego pozwu, w konsekwencji wnosząc o:

I. utrzymanie w całości w mocy nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny, w dniu 9 października 2018 r. (sygn. akt I Nc 504/18) nakazującego, aby A. M. zapłacił na rzecz powoda kwotę 1.367.375,47 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 27 września 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 24.310 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (roszczenie główne)

ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia roszczenia głównego dochodzonego przez bank i przyjęcia przez Sąd, iż wiążąca strony umowa kredytu jest nieważna:

II. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1.561.006,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2022 r., na którą to kwotę składają się:

1. kwota 1.072.555,05 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego pozwanemu;
2. kwota 488.451,11 zł tytułem zwrotu wartości świadczenia banku polegającego na umożliwieniu korzystania stronie pozwanej z kapitału udostępnionego przez bank, o którą to wartość strona pozwana jest wzbogacona kosztem powoda, a powód zubożony z korzyścią dla strony pozwanej (roszczenie ewentualne 1);

ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego roszczenia w części wskazanej w punkcie II.2 powyżej, tj. w przypadku oddalenia roszczenia w zakresie zwrotu wartości jaką przedstawia umożliwienie korzystania przez stronę pozwaną z kapitału

III. zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności bądź bezskuteczności umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z dnia 9 stycznia 2008 r. powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 565.712,39 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza i w konsekwencji,

zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 565.712,39 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty, stanowiącej dodatkową kwotę ponad nominalną kwotę kapitału. Nadto powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pismo procesowe powoda, k. 395-405).

W odpowiedzi na rozszerzenie powództwa strona pozwana wniosła o uchylenie nakazu zapłaty z dnia 9 października 2018 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie I Nc 504/18 w całości oraz oddalenie powództwa – również w zakresie zgłoszonych przez pozwanego żądań ewentualnych w piśmie z dnia 20 grudnia 2022 r. oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiotowej sprawie. W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, że roszczenia zgłoszone przez pozwanego są sprzeczne z zapisami dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, co zostało potwierdzone stanowiskiem Rzecznika TSUE z dnia 16 lutego 2023 r., w którym Rzecznik stwierdził, iż po unieważnieniu przez sąd umowy kredytu, żądanie przez bank wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, jak również odsetek za opóźnienie, jest nie tylko sprzeczne z celami dyrektywy 93/13/EWG i udzielonej konsumentowi na jej podstawie ochronie, ale również nie znajduje oparcia w przepisach prawa krajowego (pismo procesowe pozwanego z 20 grudnia 2022 r., k. 422-431).

Do zamknięcia rozprawy strony podtrzymywały dotychczasowe stanowiska w sprawie (protokół rozprawy, k. 458).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. poszukiwał środków na zakup 3-pokojowego lokalu mieszkalnego o pow. 76,48 m⁽²⁾ położonego przy ul. (...) w W.. Odbył dwa spotkania z pracownikiem (...) Banku S.A., miał też kontakt mailowy. Przedstawiono mu dwie oferty – kredytu złotówkowego i produktu indeksowanego. A. M. wiedział, że kursy walut się zmieniają. Pytał o kurs i uzyskał informację, iż jest on ustalany wewnątrz (zeznania pozwanego A. M., protokół rozprawy k. 234v-235, nagranie 00:16:04-00:44:44; wniosek o udzielenie planów finansowych (...) finansowy z 5 grudnia 2007 r., k. 146).

W dniu 5 grudnia 2007 r. A. M. złożył do (...) Banku S.A. wniosek o udzielenie planów finansowych (...) walutowy na zakup mieszkania na rynku pierwotnym w wysokości 1.102.509,69 zł w walucie CHF na okres 28 lat. W dacie wnioskowania o kredyt A. M. miał wykształcenie wyższe. Pracował na podstawie umowy o pracę jako koordynator w (...) S.A., (...) S.A. za wynagrodzeniem w wysokości 14.649,66 zł. Posiadał zobowiązania finansowe w postaci pożyczki w (...) S.A. z miesięczną ratą w wysokości 484,08 zł, kredytu samochodowego w V. Bank z miesięczną ratą w wysokości 978,35 zł oraz limitem w (...) w wysokości 50.000 zł. Posiadał majątek w postaci mieszkania o wartości

(...) zł, samochodu o wartości (...) zł, papierów wartościowych w kwocie (...) zł oraz polisolokacie (...) o wartości (...) zł (wniosek o udzielenie planów finansowych M. finansowy z 5 grudnia 2007 r., k. 145-147).

W dniu 7 stycznia 2008 r. A. M. otrzymał pozytywną decyzję kredytową (decyzja kredytowa z 7 stycznia 2008 r., k. 150-151).

W dniu 9 stycznia 2008 r. A. M. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W., Oddziałem Bankowości Detalicznej w Ł. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF (dalej: Umowa). Na mocy ww. Umowy bank udzielił kredytu na budownictwo mieszkaniowe z przeznaczeniem na: 1) finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...); 2) refinansowanie poniesionych nakładów własnych na zakup przedmiotowego lokalu; 3) finansowanie kosztów około kredytowych, w tym pokrycie części składki ubezpieczenia w zakresie utraty pracy i poważnego zachorowania. Całkowity koszt inwestycji wynosił (...) zł, zaś kwota wniesionych środków własnych wynosiła (...) zł, co stanowiło 0,31 % całkowitego kosztu Inwestycji (§ 1 ust. 1, 1A, 12 i 13 Umowy).

Kwotę kredytu strony ustaliły na 1.072.555 zł, walutę waloryzacji określono na CHF, z okresem kredytowania wynoszącym 336 miesięcy (§ 1 ust. 2, 3 i 4 Umowy). Zgodnie z § 1 ust. 3A Umowy, kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 19 grudnia 2007 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 504.328,30 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania Banku. Nadto wskazano, że wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od podanej w niniejszym punkcie.

Zgodnie z § 1 ust. 7A Umowy, prowizja tytułem ubezpieczenia spłaty kredytu w (...) S.A. ustalono na 0,20% kwoty kredytu, tj. 2.145,11 zł.

Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy miało wynosić 3,68 %, zaś w okresie ubezpieczenia kredytu oprocentowanie kredytu miało ulec podwyższeniu i 1,50 p.p. i wynosić 5,18 %, a po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania kredytu o 1,50 p.p. nastąpić miało od daty spłaty najbliższej raty (§ 1 ust. 8 Umowy).

Jako prawne zabezpieczenia kredytu ustalono: hipotekę kaucyjną do kwoty 1.608,832,50 zł ustanowionej na kredytowanej nieruchomości, przelew na rzecz banku praw do umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości, ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu (...) S.A., przelew praw z tytułu umowy grupowego ubezpieczenia spłaty kredytu w zakresie utraty pracy oraz poważnego zachorowania, prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu księgi wieczystej nieruchomości, ubezpieczenie kredytu w (...) S.A. I (...) S.A. (§ 3 ust. 1, 2, 3 i 6 Umowy).

Stosownie do treści **§ 3 ust. 4 Umowy**, ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A. i tym samym opłacenie składki ubezpieczeniowej za 36-miesiący oraz okres ubezpieczenia. Jeśli z upływem pełnych 36-miesiący okresu ubezpieczenia kredytobiorca zobowiązuje się do kontynuacji ubezpieczenia, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,5% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 10.238,03 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji.

W § 5 Umowy strony ustaliły sposób wypłaty kredytu nastąpi w dwunastu transzach. Kwota 975.050 zł zostanie wpłacona na rachunek bankowy Inwestora Zastępczego, kwota 81.416,67 zł zgodnie z dyspozycją kredytobiorcy tytułem finansowania kosztów około kredytowych, kwota 16.088,33 zł na pokrycie części składki ubezpieczenia w zakresie utraty pracy i poważnego zachorowania (§ 5 ust. 1 i 2 Umowy).

Ustalenia w zakresie zmiany wysokości oprocentowania zostały opisane w § 9 ust. 2-6 Umowy.

Stosownie do treści § 10 ust. 5 Umowy, raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Weześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującym w dniu i godzinie spłaty (§ 12 ust. 5 Umowy).

Do podstawowych obowiązków kredytobiorcy należy dokonanie w umówionym terminie spłaty kredytu wraz z należnościami ubocznymi (§ 13 ust. 1 pkt 3 Umowy).

W wypadku naruszenia przez Kredytobiorcę warunków Umowy a w szczególności w przypadku, gdy: terminie określonym w Umowie nie dokona spłaty raty kapitałowo-odsetkowej lub części raty kapitałowo-odsetkowej lub w umówionym terminie nie dokona spłaty należnych (...) prowizji, opłat i innych należności (...) podejmuje działania upominawcze z wypowiedzeniem Umowy włącznie (§ 14 ust. 1 Umowy). Okres wypowiedzenia Umowy wynosi 30 dni i liczony jest od dnia doręczenia wypowiedzenia Kredytobiorcy, przy czym za datę doręczenia wypowiedzenia uważa się również datę powtórnego awizowania przesyłki poleconej, wysłanej pod ostatni znany (...) adres Kredytobiorcy (§ 14 ust. 3 Umowy).

Na mocy § 25 ust. 1 Umowy, integralną część Umowy stanowi „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach M.”, a kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy zapoznał się z niniejszym dokumentem i uznaje jego wiążący charakter.

Zgodnie z § 29 ust. 1 Umowy, kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptuje. Kredytobiorca oświadczył również, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje. Kredytobiorca jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. (§ 29 ust. 2 Umowy) (umowa nr (...) z 9 stycznia 2008 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, k. 8-12).

A. M. czytał umowę i oświadczenia przed ich podpisaniem. Rozumiał to, co przeczytał (zeznania pozwanego A. M., protokół k. 234v, nagranie 00:19:30-00:19:50).

W dniu 17 lutego 2014 r. strony zawarły aneks do Umowy zgodnie z którym bank zapewnił kredytobiorcy możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu hipotecznego ze złotych polskich na walutę waloryzacji (§ 1 ust. 1 Aneksu). Na dzień zawarcia aneksu kredytobiorca wybrał spłatę kredytu w walucie waloryzacji kredytu, tj. w CHF (§ 3 ust. 3 Aneksu) (aneks z 17 lutego 2014 r. do umowy nr (...) z 9 stycznia 2008 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, k. 152-153).

A. M. spłacał raty kredytu z opóźnieniem, równolegle kontaktował się z bankiem. W 2014 r. A. M. skorzystał z okresu karencji, spłacając jedynie odsetki. Kredytobiorca zaprzestał spłaty rat kredytowych we wrześniu 2016 r. (zeznania pozwanego A. M., protokół k. 234v, nagranie 00:19:30-00:19:50; pismo z banku z 7 kwietnia 2014 r., k. 154; notatka pracownika Banku z 4 kwietnia 2014 r., k. 156; opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 247-266).

W dniu 9 lipca 2016 r. bank wystosował do A. M. pismo zatytułowane ostateczne wezwanie do zapłaty, w którym wskazał, że rozważa wypowiedzenie zawartej z nim umowy o kredyt w związku z brakiem spłaty zobowiązania i utrzymującym się zadłużeniem które na dzień 9 lipca 2016 r. wynosiło 3.581,69 CHF (ostateczne wezwanie do zapłaty z 9 lipca 2016 r., k. 157).

W związku z brakiem spłaty zobowiązania zgodnie z warunkami Umowy, (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 8 września 2016 r. (...) S.A. wypowiedział A. M. umowę kredytu hipotecznego o nr (...) z dnia 9 stycznia 2008 r. z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Całkowita kwota zobowiązania pozostałego do spłaty na dzień sporządzenia pisma wynosi 354.498,08 CHF, w tym: 354.391,55 CHF tytułem kapitału oraz 106,53 CHF tytułem odsetek. Wypowiedzenie zostało doręczone A. M. w dniu 27 września 2016 r. (wypowiedzenie umowy z 8 września 2016 r., k. 18; potwierdzenie odbioru, k. 19).

W dniu 6 czerwca 2018 r. przedsądowym wezwaniem do zapłaty (...) poinformował o wypowiedzeniu umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 9 stycznia 2008 r., wskutek czego uległa ona rozwiązaniu. W związku z powyższym wezwano do spłaty zobowiązania w łącznej wysokości 355.963,49 CHF, w tym 253.978,19 CHF i 1.985,30 CHF tytułem odsetek i prowizji (predsądowe wezwanie do zapłaty, k. 20). Wezwanie zostało doręczone A. M. w dniu 26 czerwca 2018 r. (potwierdzenie odbioru, k. 21).

W dniu 3 listopada 2022 r. (...) S.A. wezwał A. M. do zapłaty kwoty 1.561.006,16 zł w terminie 1 miesiąca od dnia doręczenia pisma tytułem rozliczenia roszczeń wynikających z bezskuteczności (nieważności) umowy nr (...). W piśmie wskazano, że wezwanie obejmuje kwoty należne bankowi w związku z zarzutem bezskuteczności (nieważności) umowy, z tytułu obowiązku zwrotu wartości spełnionych przez bank świadczeń:

- 1.072.555,05 zł kwoty całego kapitału kredytu wypłaconego pozwanemu;
- 488.451,11 zł kwoty stanowiącej wartość świadczenia spełnionego na rzecz kredytobiorcy polegającego na umożliwieniu korzystania z kapitału udostępnionego przez bank (pismo (...) z 3 listopada 2022 r., k. 408). Wezwanie zostało doręczone A. M. w dniu 24 listopada 2022 r. (potwierdzenie odbioru, k. 415-416).

Bank (...) Spółka Akcyjna jest następcą prawnym (...) Banku Spółki Akcyjnej (odpis z KRS powoda, k. 26-44).

Wysokość wymagalnego zobowiązania pozwanego A. M. z tytułu przedmiotowej umowy o kredyt według stanu na dzień 27 września 2018 r. wynosiła łącznie 1.367.375,47 zł i obejmowała:

- kapitał w wysokości 353.978,19 CHF,
- odsetki naliczone od kapitału w kwocie 353.978,19 CHF za okres od 11 maja 2017 r. do dnia 27 września 2018 r. według stopy procentowej 2,66% w wysokości 2.582,73 CHF,

czyli łącznie 356.560,92 CHF, co przez bank zostało przeliczone na 1.367.375,47 zł według kursu sprzedaży (Tabela Kursów (...) S.A. nr (...) z 27 września 2018 r., 1 CHF = 3,8349) (wyciąg z ksiąg bankowych (...) S.A. z 27 września 2018 r., k. 22).

Na dzień 8 września 2016 r. kapitał pozostały do spłaty wynosił 354.391,55 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 253v).

Różnica pomiędzy wysokością kursów CHF stosowanych przez bank, a wysokością średnich kursów NBP w datach wymagalności poszczególnych rat umowy kredytu hipotecznego nr (...) zawartej w dniu 9 stycznia 2008 r. w okresie od 9 stycznia 2008 r. do 8 września 2016 r. wynosiłaby 13.072,59 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 263v).

Przyjmując, iż wypłacona kwota kredytu 1.072.555 zł zostałaby w dniu wypłaty przeliczona na CHF wg kursu kupna stanowiącego kurs średni z tabeli NBP z dnia wypłaty pomniejszony o połowę spreadu (rozumianego jako różnica pomiędzy kursem sprzedaży i kupna) stanowiącego średnią arytmetyczną spreadów dla CHF stosowanych w tym czasie przez: (...) Bank (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) Bank S.A., (...) Bank (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) S.A., a raty wyrażone w CHF spłacane były w PLN po kursie sprzedaży CHF stanowiącym kurs średni z tabeli NBP z dnia spłaty powiększony o połowę spreadu stanowiącego średnią arytmetyczną spreadów CHF stosowanych w tym czasie przez ww. banki, kapitał pozostały do spłaty na dzień 8 września 2016 r. wynosiłby 355.681,28 CHF, zaś na

dzień 27 września 2018 r. wynosiłby 355.267,92 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 262v).

Przyjmując, że wypłacona kwota kredytu 1.072.555 zł została w dniu wypłaty przeliczona na CHF według kursu średniego z tabeli NBP z dnia wypłaty, a raty wyrażone w CHF zostałyby spłacone w PLN po kursie średnim CHF z tabeli NBP z dnia spłaty raty kapitał pozostały do spłaty na dzień 8 września 2016 r. wynosiłby 335.844,61 CHF, zaś na dzień 27 września 2018 r. wynosiłby 335.431,25 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 257).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów. Sąd w całości dał wiarę dokumentom wymienionym w stanie faktycznym, bowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, a Sąd nie miał podstaw do podważenia ich wiarygodności bądź zawartej w nich treści z urzędu.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się również częściowo na dowodzie z przesłuchania pozwanego A. M. (protokół rozprawy, k. 234-235) w zakresie wskazanym w ustalonym stanie faktycznym. Pozwany w toku postępowania powoływał się na nieważność zawartej Umowy, ewentualnie błędnego wyliczenia wysokości roszczenia powoda z uwagi na abuzywność zapisów Umowy dot. indeksacji kwoty kredytu do CHF i nieudowodnienia prawidłowej wartości zadłużenia pozwanego wyliczonego z pominięciem niedozwolonych zapisów Umowy. W ocenie Sądu zeznania pozwanego dotyczące niespełnienia w sposób należyty obowiązków informacyjnych przez bank, w tym braku należytego poinformowania o ryzyku walutowym, sposobie ustalania kursów przez bank itd. nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Pozwany potwierdził, że czytał umowę i oświadczenia przed ich podpisaniem, rozumiał też co przeczytał. Odbił dwa spotkania z pracownikiem banku, pytał o kurs i uzyskał informację, że jest on ustalany wewnętrznie. Zebrane w sprawie dowody i ustalony stan faktyczny wskazują, że w chwili zawierania umowy kredytu pozwany został należyście poinformowany i posiadał pełną świadomość ryzyka walutowego oraz warunków oferowanego kredytu indeksowanego. Pozwany w oparciu o otrzymane dane i posiadaną wiedzę dokonali własnej analizy opłacalności produktów bankowych i zdecydowali się na skorzystanie z kredytu waloryzowanego walutą CHF. Pozwany zeznał, że spłacał raty zobowiązania „czasami z opóźnieniem” i równoległe kontaktował się z bankiem. W 2014 r. skorzystał z okresu karencji i spłacał jedynie odsetki. Ostatecznie zaprzestał spłaty rat w sierpniu albo wrześniu 2016 r.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości (opinia biegłego sądowego z zakresu bankowości W. P. z 23 września 2020 r., k. 247-266), dopuszczonej postanowieniem tut. Sądu z dnia 4 października 2019 r. (postanowienie, k. 236). Zdaniem Sądu opinia została sporządzona zgodnie z zasadami wiedzy i doświadczenia zawodowego biegłego w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Opinia w sposób dokładny, zwięzły i wyczerpujący odpowiada na zadane w tezie dowodowej pytania.

Strona powodowa nie złożyła zastrzeżeń do opinii, wnosząc o zlecenie biegłemu sporządzenia opinii uzupełniającej celem odpowiedzi na pytanie sformułowane w treści złożonego przez powoda pisma (pismo procesowe powoda z 12 listopada 2020 r., k. 280). Strona pozwana również wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej na okoliczności wskazane w treści złożonego przez pozwanego pisma (pismo procesowe pozwanego z 12 listopada 2020 r., k. 284).

W opinii uzupełniającej z dnia 12 lutego 2021 r. biegły sądowy udzielił odpowiedzi na pytania sformułowane przez strony (opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu bankowości W. P. z 12 lutego 2021 r., k. 294-311). Sąd nie czynił ustaleń w oparciu o pkt 2.2 opinii uzupełniającej albowiem, w ocenie Sądu, nie do zaakceptowania jest koncepcja przedstawiona przez stronę pozwaną dotycząca kredytu złotowego z oprocentowaniem LIBOR, a de facto taką koncepcję zawierał wniosek dowodowy pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego sądowego, w której nastąpiłaby niedopuszczalna zmiana przedmiotu świadczenia głównego. Kredyt złotówkowy podlega bowiem oprocentowaniu zmiennym wskaźnikiem WIBOR (plus stała marża banku), o którego wahaniach decydują inne czynniki, aniżeli czynniki w odniesieniu do wskaźnika LIBOR. W takim przypadku doszłoby bowiem do

zniekształcenia konstrukcji prawnej i ekonomicznej takiego typu kredytów z uwagi na zastosowanie nieadekwatnego wskaźnika oprocentowania.

Zastrzeżenia do opinii uzupełniającej biegłego sądowego z dnia 12 lutego 2021 r. zgłosiła strona powodowa, zaś biegły sądowy w opinii uzupełniającej z dnia 20 sierpnia 2021 r. odniósł się do zarzutów sformułowanych przez powoda w piśmie z 7 czerwca 2021 r. (pismo procesowe powoda z 7 czerwca 2021 r., k. 319-320; opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu bankowości W. P. z 20 sierpnia 2021 r., k. 331-332).

Postanowieniem z dnia 23 września 2022 r. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (pkt 1) oraz w pozostałym zakresie oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (pkt 2) (postanowienie z 23 września 2022 r., k. 389).

Na rozprawie w dniu 19 września 2023 r. Sąd oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego (zgłoszony w piśmie procesowym zawierającym modyfikację powództwa z 20 grudnia 2022 r., k. 396-396v) na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (protokół rozprawy, k. 458v).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo główne zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W przedmiotowym postępowaniu strona powodowa dochodziła od pozwanego zapłaty kwoty 1.367.375,47 zł, tj. zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) z dnia 9 stycznia 2018 r. w wysokości 356.560,92 CHF (w tym 353.978,19 CHF kapitału i 2.582,73 CHF odsetek naliczonych od kapitału w kwocie 358.978,19 CHF za okres od 11 maja 2017 r. do 27 września 2018 r. wg stopy procentowej 2,66 %) przeliczonego według kursu sprzedaży, tj. tabeli kursów Banku S.A. nr (...) z dnia 27 września 2018 r. (1 CHF = 3,8349 zł) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 27 września 2018 r. do dnia zapłaty (roszczenie główne).

Ewentualnie powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 1.561.006,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2022 r., na którą to kwotę składają się kwota 1.072.555,05 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego pozwanemu oraz kwota 488.451,11 zł tytułem zwrotu wartości świadczenia banku polegającego na umożliwieniu korzystania stronie pozwanej z kapitału udostępnionego przez bank, o którą to wartość strona pozwana jest wzbogacona kosztem powoda, a powód zubożony z korzyścią dla strony pozwanej (roszczenie ewentualne 1).

Ewentualnie wniósł o zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności bądź bezskuteczności przedmiotowej Umowy zostanie poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 565.712,39 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza, w konsekwencji wnosząc o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 565.712,39 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty.

W związku z wytoczonym powództwem A. M. podjął próbę obrony, kwestionując roszczenie zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. W toku postępowania pozwany zgłaszał zarzuty nieważności (ewentualnie nieistnienia) umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) zawartej w dniu 9 stycznia 2008 r. Nadto wskazywał na błędne wyliczenie wysokości roszczenia powoda z uwagi na abuzywność zapisów Umowy dot. indeksacji kwoty kredytu do CHF i nieudowodnienia prawidłowej wartości zadłużenia pozwanego wyliczonego z pominięciem niedozwolonych zapisów Umowy. W konsekwencji wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty z dnia 9 października 2018 r. wydanego w sprawie o sygn. I Nc 504/18 w całości oraz oddalenie powództwa, również w zmodyfikowanym zakresie wskazanym przez powoda w piśmie z dnia 20 grudnia 2022 r. (pismo procesowe pozwanego, k. 422-431).

Podstawę dochodzonego roszczenia stanowi umowa o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 9 stycznia 2008 r., która to umowa została zawarta pomiędzy bankiem a A. M., co potwierdza dokumentacja złożona przez stronę powodową. Własnoręczny podpis pozwanego A. M. widnieje pod dokumentem umowy o kredyt nr (...) (okoliczność bezsporna). Z kolei kwota roszczenia znajduje potwierdzenie w przedłożonym przez powoda wyciągu z ksiąg bankowych (...) S.A. w W. z dnia 27 września 2018 r. (wyciąg z ksiąg bankowych (...) S.A. (...), k. 22). Z dokumentów tych bezsprzecznie wynika więc zarówno istnienie wierzytelności dochodzonej pozwem, jak i jej wysokość.

Zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Stosownie zaś do treści przepisu art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Przepis art. 232 k.p.c. stanowi natomiast, że strony zobowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów sformułowanych przez pozwanego dotyczący nieważności (ewentualnie nieistnienia) umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) zawartej w dniu 9 stycznia 2008 r. Sąd uznał, że nie ma jednak racji strona pozwana, iż Umowa łącząca strony jest nieważna.

Zgodnie z art. 58 § 1 i 2 k.c. czynność sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż w miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy jest również wskazanie przepisów regulujących umowę kredytu bankowego, tj. art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: prawo bankowe). Zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego, w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 wskazanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

W treści art. 69 ust. 2 prawa bankowego wskazano zatem, jakie niezbędne postanowienia powinny być zawsze ujawnione w umowie bankowej. Nie wszystkie z tych elementów stanowią essentialia negotii umowy kredytowej. Elementów konstrukcyjnych tej umowy poszukiwać należy w art. 69 ust. 1 prawa bankowego.

W ocenie Sądu przedmiotowa Umowa zgodna jest z art. 69 ustawy prawo bankowe i spełnia wszystkie wymogi zawarte w przytoczonym artykule, nie jest próbą obejścia przepisów prawa bankowego, jak również nie wypacza natury umowy kredytu. W Umowie kwotę kredytu ustalono na 1.072.555 zł, zaś walutę waloryzacji na CHF i w efekcie w chwili wypłaty transz kredytu ich kwotę poddano waloryzacji do CHF, wyrażając ostatecznie saldo kredytu w kwocie 504.328,30 CHF (§ 1 ust. 2, 3 i 3A Umowy, k. 8). Zdaniem Sądu odpowiadają prawu również postanowienia Umowy odnoszące się do oprocentowania kredytu, w tym wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany. Umowa przewidywała też okoliczności, w jakich może dojść do zmiany oprocentowania oraz sposoby jakimi kredytobiorca o tej zmianie zostanie poinformowany (§ 9 ust. 2-6 Umowy, k. 9v-10). Zauważyć też należy, że w dacie podpisania Umowy przepisy prawa bankowego nie przewidywały obowiązku zawarcia w umowie postanowień określających mechanizm tworzenia tabel kursowych, kursów walut, czy też umożliwiających stronie wpływanie na ww. elementy. Zawarcia w umowach takich postanowień nie domagał się również pozwany.

Umowa kredytu waloryzowanego mieści się, w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ustawy Prawo bankowe). Umowa ta nie jest zatem sprzeczna z art. 358¹ § 2 k.c. wedle którego strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Natomiast § 3 tego przepisu stanowi podstawę sądowej waloryzacji świadczeń. Należy wskazać, że przepis art. 69 prawa bankowego nie należy do przepisów określających w sposób sztywny wysokości świadczenia pieniężnego, w szczególności świadczenia kredytobiorcy, tj. kwoty kredytu, którą powinien zwrócić w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Z tego względu waloryzacja umowna tego świadczenia była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Przyjęcie za miernik waloryzacji waluty obcej nie stanowiło również naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ani zasad współżycia społecznego. Waloryzacja umowna przy zastosowaniu jako jej miernika waluty obcej wyraża się w tym, że kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu (w chwili wykonania umowy przez bank), ale taka wykorzystana suma (w całości lub części) może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu. Tym samym należy zaznaczyć, że zasada nominalizmu zawarta w art. 358¹ k.c., znajduje rozszerzenie w ustępie 2 wspomnianego artykułu, umożliwiającego waloryzację w drodze umowy (wyrok Sądu Najwyższy z 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 kwietnia 2015 r. (sygn. V CSK 445/14, Lex nr 1751291), który to pogląd Sąd Okręgowy podziela i odnosi do przedmiotowej sprawy, potwierdził, że dopuszczalne jest ułożenie stosunku prawnego w taki sposób, że strony ustalą w umowie inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania zobowiązania. Wspomniany powyżej art. 69 Prawa bankowego statuuje, że waluty samego kredytu oraz waluta jego spłaty nie muszą być tożsame. Tym samym, dopuszczalne jest tworzenie umów realizujących essentialia negotii umowy kredytu przy założeniu spłaty wierzytelności w walucie obcej.

Biorący kredyt, zwłaszcza długoterminowy z przeliczeniem zobowiązań okresowych (rat spłacanego kredytu) według umówionej waluty (klauzula walutowa) ponosi ryzyko polegające albo na płaceniu mniejszych rat w walucie kredytu, albo większych, niż to wynika z obliczenia w tej walucie, gdyż na wysokość każdej raty miesięcznej wpływa wartość kursowa waluty kredytu w stosunku do waloryzacji tego kredytu (wyrok Sądu Najwyższego z 24 maja 2012 r., sygn. akt II CSK 429/11, Legalis nr 526856). Podkreślenia wymaga więc, że istotną konsekwencją umowy kredytu jest brak pewności w zakresie ostatecznego całkowitego jego kosztu zarówno ze strony banku, jak i kredytobiorcy. Dotyczy to także kredytów wyrażonych w PLN, nieindeksowanych do waluty obcej, szczególnie w przypadku zastosowania zmiennego oprocentowania kredytu, zależnego od szeregu czynników, na które kredytobiorca także nie ma wpływu. W przypadku wzrostu oprocentowania w okresie kredytowania, tak samo jak w przypadku zmian na rynku walutowym, które mogą dotyczyć CHF, kwota wierzytelności wobec banku może ulegać zmianie, jednak nawet wówczas będzie to jedno i to samo zobowiązanie z tego samego tytułu, bez cech innych stosunków zobowiązaniowych. Zjawisko to nie stanowi naruszenia ustawy Prawo bankowe, ani Kodeksu cywilnego w zakresie prawa zobowiązań. Brak ekwiwalentności świadczeń jest więc pozorny, z uwagi na konieczność zachowania wzajemnej wartości waluty PLN i CHF. Nie można oczekiwać od banku (który jako spółka prawa handlowego prowadzi nastawioną na zys działalność gospodarczą) udzielania kredytów bez umożliwienia mu osiągnięcia korzyści z umowy kredytu, bo tylko wówczas nie dochodziłoby do rozbieżności pomiędzy udzielonym kredytem, a zobowiązaniem do zwrotu wykorzystanego kredytu. Kredytobiorca, niedysponujący własnymi środkami pieniężnymi oraz taki kredytobiorca, który nie zamierza zaangażować posiadanych przez siebie środków finansowych, musi skorzystać z finansowego wsparcia ze strony banku, dla którego umowa kredytu jest źródłem przychodu, tym samym dochodzi do naruszenia równowagi między stroną konsumentką a spółką prawa bankowego. Nie jest to jednak równoznaczne z nieważnością umowy kredytu, ponieważ wykorzystanie mechanizmu waloryzacji nie narusza natury kredytu, gdyż zapewnia kredytodawcy zarobek w zamian za udzielenie kredytu.

W sprawie bezsporne jest, że pozwany zawarł przedmiotową Umowę jako konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c. Zgodnie z przywołanym przepisem, konsumentem można być wyłącznie w zakresie czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z własną działalnością gospodarczą lub zawodową. Decyduje więc brak związku danej czynności z wymienioną działalnością, a nie to, czy taka działalność jest w ogóle prowadzona przez osobę dokonującą czynności prawnej. Do uznania, że mamy do czynienia z konsumentem, wystarczy brak bezpośredniego związku czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową; istnienie pośredniego związku nie wyklucza zatem uznania danej osoby za konsumenta (K. Osajda (red.), P. Miklaszewicz, Kodeks cywilny, Komentarz, wyd. 20, 2018, Legalis).

Zawarcie umowy jako konsument nie oznacza jednak „gwarancji satysfakcji”, tj. że umowa – w szczególności taka, która wiąże się z ryzykiem i uzależniona jest od czynników zewnętrznych, niezależnych od stron – będzie ostatecznie zawsze dla konsumenta korzystna. Jak wskazał Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 18 kwietnia 2016 r. (sygn. III C 275/15, Mon.Pr.Bank. 2016 nr 10, str. 3) „działanie Państwa w zakresie ochrony konsumentów winno bowiem ograniczać się do ochrony przed działaniami podstępными bądź nieuczciwymi, nie mogą oni natomiast oczekiwać, że państwo ochroni ich przed wszelkimi negatywnymi konsekwencjami podejmowanych przez nich decyzji gospodarczych”, który to pogląd Sąd w tym składzie w pełni podziela. Podkreślić należy, że zawarcie umowy w charakterze konsumenta nie oznacza zwolnienia konsumenta z obowiązku dokonania przy zawieraniu umowy oceny rozmiaru zaciąganego zobowiązania i związanych z nim ryzyk. Jednocześnie żadne przepisy nie zabraniają konsumentom zawierania umów wiążących się z ryzykiem, jeżeli są oni gotowi je ponieść. Od konsumenta, należycie dbającego o własne interesy, należy oczekiwać aktywności i dążenia do wyjaśnienia wszelkich wątpliwości czy wszelkich niezrozumiałych kwestii szczególnie w kontekście umowy, która stanowi dla niego zobowiązanie. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 5 października 2016 r. „w relacjach cywilnoprawnych nie jest dopuszczalne faworyzowanie żadnej ze stron, choćby była konsumentem, kosztem praw profesjonalisty. Trzeba też uwzględnić stale podnoszący się poziom wykształcenia, wiedzy, doświadczenia i świadomości prawnej ogółu społeczeństwa, w tym konsumentów, coraz lepiej przygotowanych do asertywnego uczestnictwa w obrocie prawnym” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 5 października 2016 r., sygn. I ACa 47/16, Legalis nr 1533035). W ocenie Sądu, nie ma podstaw do przyznania stronie pozwanej uprzywilejowanej pozycji, w której byłaby zwolniona z obowiązku przejawiania jakiegokolwiek staranności przy dokonywaniu oceny treści zawieranej umowy i od odpowiedzialności za jej skutki.

Oceny wymaga więc czy przed zawarciem przedmiotowej Umowy pozwany został w sposób należyty poinformowany o treści umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany do waluty obcej i związanych z jej zawarciem ryzykach.

W ocenie Sądu, z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że pozwany – zarówno na etapie składania wniosku o udzielenie kredytu, jak i zawierania Umowy – został poinformowany m.in. o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej, a przede wszystkim o ryzyku kursowym i tabelach kursowych (§ 29 Umowy, k. 12-12v). A. M. wiedział, że kursy walut się zmieniają. Pytał też o kurs i uzyskał informację, iż jest on ustalany wewnętrznie (zeznania pozwanego A. M., protokół rozprawy k. 234v-235, nagranie 00:16:04-00:44:44).

Strona pozwana nie wykazała więc, aby bank nie wypełnił względem pozwanego ciążącego na nim obowiązku informacyjnego. W ocenie Sądu kredytobiorca posiadał pełną i niezbędną wiedzę na temat spłaty rat kredytów, jak również miał świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań (co pozwany potwierdził w swych zeznaniach) (zeznania pozwanego A. M., protokół rozprawy k. 234v-235, nagranie 00:16:04-00:44:44) oraz tabel kursowych. Pozwany został też poinformowany, iż uruchomienie kredytu i spłata rat kredytowych następuje według kursu kupna i sprzedaży waluty obcej, do której waloryzowany jest kredyt (zeznania pozwanego A. M., protokół rozprawy k. 234v-235, nagranie 00:16:04-00:44:44).

Na ważność umowy kredytu nie wpływa również fakt, że waloryzacja kredytu była dokonywana jednostronnie przez bank w oparciu o kurs waluty u niego obowiązujący. Pozwany zawierał Umowę dobrowolnie, zgadzając się na wprowadzenie do niej obecnie kwestionowanych przez niego klauzul. Zdecydował się na wybór kredytu

waloryzowanego kursem waluty obcej, co potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym treść wniosku o udzielenie kredytu (wniosek o udzielenie planów finansowych (...) finansowy z 5 grudnia 2007 r., k. 145-147).

Podnoszone przez stronę pozwaną zarzuty dotyczące umowy o kredyt hipoteczny waloryzowanej do waluty CHF wynikają, w ocenie Sądu, ze wzrostu kursu franka szwajcarskiego, na który pozwany bank nie miał żadnego wpływu i z którego to wzrostu nie odniósł żadnej korzyści. Wzrost kursu CHF wynikał bowiem z działań Centralnego Banku Szwajcarii, który w 2011 r. i 2015 r. doprowadził do uwolnienia sztywnego kursu CHF do innych walut. Zmiana kursu waluty, obiektywnie niekorzystna dla kredytobiorcy, nie może stanowić podstawy do stwierdzenia, że zawarta przez pozwanego umowa jest nieważna.

Zdaniem Sądu, na ważność umowy kredytu nie wpływa fakt, że waloryzacja kredytów jest dokonywana jednostronnie przez bank w oparciu o kurs waluty u niego obowiązujący. Pozwany zdecydował się na wybór kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, co potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (wniosek o udzielenie planów finansowych (...) finansowy z 5 grudnia 2007 r., k. 145-147). Bank spełnił też względem pozwanego wszelkie wymagane w dacie zawierania Umowy obowiązki informacyjne. Wskazać należy, że trudno jest oczekiwać od banku, by na chwilę zawierania kredytu przedstawiał kredytobiorcom np. symulacje kredytu, w których kurs waluty rośnie o 100 lub 200%. Wystarczające jest, w ocenie Sądu, aby bank poinformował kredytobiorców o ryzyku kursowym. Ostatecznie każdy kredytobiorca ryzyko to oceni inaczej. Na kredytobiorcy „odważnym”, „ryzykancie” nawet informacja o ryzyku wzrostu kursu waluty o 200% nie zrobi wrażenia, zaś inaczej zareaguje kredytobiorca „ostrożny” i „zapobiegliwy”. Sąd przyjął zatem, że strona pozwana posiadała pełną wiedzę na temat spłaty rat kredytu, to znaczy, że wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu (koszt kredytu), przeliczona na złotówki na dany dzień, podlega ciągłym wahaniom zgodnie z prawami rynków walutowych, w zależności od aktualnego kursu PLN i CHF, jak również miała świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań i tabel kursowych. Nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w CHF, pozwany chciał świadomie skorzystać z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i tym samym z miesięcznie niższej raty kredytu, a tym samym zauważał korzyści płynące z zawartej umowy kredytu.

Uznać również należy, iż dopuszczalne było zawarcie z bankiem umowy o kredyt waloryzowany do waluty obcej. Przedmiotowa Umowa nie może być zatem uznana za bezwzględnie nieważną w związku z art. 58 k.c., gdyż nie narusza przepisów prawa, ani nie zmierza do obejścia ustawy, jak również nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Uznanie kwestionowanych przez pozwanego postanowień za abuzywne wymaga subsumpcji przepisu art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Paragraf 2 powołanego przepisu wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei paragraf 3 wskazanego artykułu definiuje niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy jako te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zgodnie z § 4 powołanego przepisu ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, niezgodzonych z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Należy, wobec tego zbadać umowy wiążące strony w aspekcie wszystkich powołanych przesłanek.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należy zastosować tzw. kontrolę incydentalną, tj. zbadanie spornych postanowień pod kątem tego, czy wypełniły one znamiona przewidziane w art. 385¹ § 1 k.c.

Strona pozwana wskazała, że postanowienia § 1 ust. 3 i 3A oraz § 10 ust. 5 Umowy stanowią klauzule niedozwolone (abuzywne).

Zdaniem Sądu niedopuszczalne jest uproszczenie rozpoznania niniejszej sprawy poprzez odwołanie się tylko i wyłącznie do prejudycjalnego charakteru wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tym samym dotychczasowe orzecznictwo nie ma decydującego wpływu na interpretację sprawy, albowiem każdorazowo sąd obowiązany jest do dokonania całościowej oceny materiału dowodowego w celu ustalenia wiążącej strony treści stosunku prawnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 grudnia 2003 r. (sygn. akt III CZP 95/03), kontrola dokonywana w trybie przepisów art. 479³⁶-479⁴⁵ k.p.c. dotyczy nie analizy konkretnego stosunku zobowiązaniowego, lecz abstrakcyjnie rozumianej treści normatywnej wzorca umownego (niezależnie od tego nawet, czy znalazł on zastosowanie w następstwie zawarcia umowy), tj. na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy.

Postanowienia umowy kredytu, które łączą strony postępowania, ustalone zostały w oparciu o preferencje pozwanego (konsumenta), zgłoszone we wniosku o udzielenie kredytu. Ostatecznie sama treść Umowy, z wyjątkiem postanowień odzwierciedlających dane zawarte we wniosku kredytowym, nie były indywidualnie uzgadniane, co do końcowego słownego brzmienia, lecz na kształt ostatecznie przyjętego wariantu tej umowy i w ogóle na decyzję o jej zawarciu decydujący wpływ miał pozwany, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Sąd stanął na stanowisku, że w niniejszej sprawie konieczna jest całościowa kontrola, polegająca na badaniu wszystkich przesłanek abuzywności. Jest to sytuacja najwłaściwsza z punktu widzenia założeń procedury cywilnej, gdyż pozwala w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe w sposób wszechstronny i niezredukowany zrekonstruować wszystkie istotne dla przedmiotowego indywidualnego stosunku prawnego okoliczności.

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, nieuzgodnionych z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Należy wobec tego zbadać umowę wiążącą strony w aspekcie wszystkich powołanych przesłanek.

W judykaturze istnieje spór co do przyjęcia czy klauzule waloryzacyjne regulują świadczenie główne, czy też nie.

Zdaniem Sądu regulacje umowne związane z waloryzacją kredytu dotyczą głównych świadczeń stron. Co prawda ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie „główne świadczenia stron”, wskazane w art. 385¹ § 1 k.c., ale niewątpliwie są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia. Pojęcie to z pewnością należy interpretować w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Strona pozwana kwestionowała zapisy przedmiotowej Umowy dotyczące indeksacji, a zatem sposobu przeliczenia udzielonego im kredytu i rozliczenia wpłat dokonywanych przez nich na rzecz pozwanego tytułem spłaty zaciągniętego zobowiązania. Pojęcie „głównych świadczeń stron” w odniesieniu do umowy należy rozpatrywać w kontekście art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zawierającego essentialia negotii umowy kredytu. Analizując kwestionowane przez powoda postanowienia umowne stwierdzić należy, że miały one wpływ na wysokość kredytu oraz wysokość poszczególnych rat. Stanowiły częściowo klauzulę waloryzacyjną, która wprost oddziałuje na wysokość świadczenia głównego stron. Z uwagi na powyższe, nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie nie wystąpiła podstawowa przesłanka wynikająca z art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia określały bowiem główne świadczenia stron, a strona pozwana nie wykazała, aby zostały one sformułowane w sposób niejednoznaczny. Omawiane regulacje odwołują się wprost do kursu kupna lub sprzedaży waluty obowiązującego w pozwanym banku w chwili wypłaty lub spłaty kredytu. Wskazać

również należy, że kredytujący bank de facto nie miał technicznej możliwości wykonania umowy w inny sposób niż w oparciu o własne tabele kursów. Zdaniem Sądu treść tych postanowień nie budzi też wątpliwości.

W przedmiotowej sprawie należy zwrócić uwagę na realia zawierania umów w sprawach takich jak niniejsza, polegające na tym, że z jednej strony bank posiada pewną paletę produktów finansowych do wyboru i uzgodnienia, zaś z drugiej strony konsument zgłasza swoje konkretne potrzeby najpierw w drodze ustnej, a po dopasowaniu konkretnego instrumentu do jego potrzeb – w drodze wniosku o udzielenie kredytu.

Niewątpliwie, z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że pozwany chciał sfinansować zakup lokalu mieszkalnego i poszukiwał kredytu, który zapewniłby uzyskanie potrzebnej mu kwoty, przy jednocześnie możliwie najniższych kosztach uzyskania kredytu i znikomym zaangażowaniu środków własnych (pozwany wniósł środki własne w kwocie 3.000 zł, co stanowiło 0,31% całkowitego kosztu inwestycji, który został oszacowany na 975.050 zł (§ 1 ust. 12 i 13 Umowy, k. 8v). W rezultacie zgłoszone przez pozwanego potrzeby wywołały ze strony banku reakcję w postaci przedstawienia ofert kredytów złotówkowego i walutowego, które mogłyby sprostać zgłoszonym potrzebom. Po otrzymaniu satysfakcjonującej oferty kredytu indeksowanego pozwany de facto nie pretendował nawet do ingerencji w treść postanowień Umowy. Trudno natomiast podważyć fakt, że mimo braku prób wpływania na kształt Umowy, miał prawo to zrobić. Jakkolwiek strona pozwana w zasadzie nie wywierała wpływu na konkretne brzmienie kwestionowanych w sprawie postanowień końcowej umowy, to należy zauważyć, że kształt zaproponowanych warunków umownych był zdeterminowany potrzebami pozwanego świadomie przez niego zgłoszonymi we wniosku o kredyt (wniosek o udzielenie planów finansowych (...) finansowy z 5 grudnia 2007 r., k. 145-147).

Ponadto strona pozwana nie podnosiła twierdzeń jakoby poszczególne zapisy Umowy były dla niej nieodpowiednie w momencie jej zawierania. Sąd zaznacza, że wskazane okoliczności nie obalają wprawdzie przesłanki niezgodnienia indywidualnego kwestionowanych postanowień z konsumentem, ale mają zdecydowany wpływ na ocenę zaistnienia dalszych przesłanek, o których mowa w przepisie art. 385¹ k.p.c. (rażącego naruszenia interesu konsumenta i sprzeczności dobrymi obyczajami).

W odniesieniu do przesłanek sprzeczności postanowień z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta, a także naruszenia zasad współżycia społecznego Sąd uznał, że strona pozwana nie wykazała zajścia tychże przesłanek w niniejszym postępowaniu, co do żadnej ze spornych klauzul.

Jak podnosi się w doktrynie i orzecznictwie „dobre obyczaje” są w zasadzie odpowiednikiem „zasad współżycia społecznego”. Zgodnie z utrwaloną judykaturą do zasad tych zalicza się reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością, aprobowanymi społecznie zasadami. W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym. Rażące naruszenie należy interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Naruszenie interesów konsumenta ma być niewątpliwie, bezsporne i nacechowane znacznym ujemnym ładunkiem (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Biul. SN 2005 nr 11).

Wskazane w tym przepisie formuły prawne, służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/2004, Biul. SN 2005/11/13). Nie jest zatem wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta).

W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć należy, że zasady współzycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. Pozwany złożył wniosek kredytowy, został zapoznany z ryzykiem kursowym, ryzykiem zmiany stopy procentowej oraz oprocentowania. W takiej sytuacji brak jest podstaw dla twierdzenia, że Umowa, którą zawarł z bankiem, narusza zasady współzycia społecznego czy też dobre obyczaje.

Strona pozwana nie wykazała również, by kurs CHF z tabeli kursowej powodowego banku był ustalony dowolnie, a w szczególności z rażącym pokrzywdzeniem interesów kredytobiorcy.

Sąd zważył nadto, że ustawodawca nie sprecyzował stopnia szczególowości postanowień przewidujących sposób i termin ustalania przez bank kursu wymiany walut, na podstawie którego obliczane są raty kapitałowo-odsetkowe. Zdaniem Sądu, sporne postanowienia zostały sformułowane na tyle precyzyjnie, na ile pozwala na to materia, której one dotyczą, a stosowanie przez bank dyrektyw wyznaczania kursów walutowych i spreadu skutkowało tym, że nie mogły one zostać ustalone w sposób dowolny, lecz podążały za kursami NBP i kursami rynkowymi.

Bezsporne jest, iż A. M. we wrześniu 2016 r. zaprzestał spłaty zobowiązań wynikających z zawartej w dniu 9 stycznia 2008 r. Umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (zeznania pozwanego A. M., protokół k. 234v, nagranie 00:19:30-00:19:50).

W niniejszej sprawie biegły sądowy z zakresu bankowości – W. P. wyliczył, że na dzień 8 września 2016 r. kapitał pozostały do spłaty wynosił 354.391,55 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 253v).

Nadto biegły sądowy wyliczył różnicę pomiędzy wysokością kursów CHF stosowanych przez bank, a wysokością średnich kursów NBP w datach wymagalności poszczególnych rat umowy kredytu hipotecznego nr (...) zawartej w dniu 9 stycznia 2008 r. w okresie od 9 stycznia 2008 r. do 8 września 2016 r. wskazując, że wynosiłaby 13.072,59 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 263v).

Z kolei przy założeniu, iż wypłacona kwota kredytu 1.072.555 zł została w dniu wypłaty przeliczona na CHF wg kursu kupna stanowiącego kurs średni z tabeli NBP z dnia wypłaty pomniejszony o połowę spreadu (rozumianego jako różnica pomiędzy kursem sprzedaży i kupna) stanowiącego średnią arytmetyczną spreadów dla CHF stosowanych w tym czasie przez: (...) Bank (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) Bank S.A., (...) Bank (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) S.A., a raty wyrażone w CHF spłacane były w PLN po kursie sprzedaży CHF stanowiącym kurs średni z tabeli NBP z dnia spłaty powiększony o połowę spreadu stanowiącego średnią arytmetyczną spreadów CHF stosowanych w tym czasie przez ww. banki, kapitał pozostały do spłaty na dzień 8 września 2016 r. wynosiłby 355.681,28 CHF, zaś na dzień 27 września 2018 r. wynosiłby 355.267,92 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 262v).

Przyjmując, że wypłacona kwota kredytu 1.072.555 zł została w dniu wypłaty przeliczona na CHF według kursu średniego z tabeli NBP z dnia wypłaty, a raty wyrażone w CHF zostałyby spłacone w PLN po kursie średnim CHF z tabeli NBP z dnia spłaty raty kapitał pozostały do spłaty na dzień 8 września 2016 r. wynosiłby 335.844,61 CHF, zaś na dzień 27 września 2018 r. wynosiłaby 335.431,25 CHF (opinia biegłego sądowego W. P. z zakresu bankowości z dnia 23 września 2020 r., k. 257).

W ocenie Sądu z powyższego wynika, że zastosowany przez bank kurs sprzedaży CHF/PLN pochodzący z Tabeli Kursów Walut Obcych banku nie odbiegał w sposób istotny od kursów rynkowych a nawet od kursu średniego NBP, tym samym nie można uznać, że doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów kredytobiorcy.

Sąd nie czynił ustaleń w niniejszej sprawie w oparciu o wyliczenia dokonane przez biegłego sądowego w pkt 2.2 opinii uzupełniającej z dnia 12 lutego 2021 r. (opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu bankowości W. P. z 12 lutego 2021 r., k. 294-311) albowiem, zdaniem Sądu, nie do zaakceptowania jest koncepcja przedstawiona przez stronę pozwaną dotycząca kredytu złotowego z oprocentowaniem LIBOR, a de facto taką koncepcję zawierał wniosek

dowodowy pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego sądowego, w której nastąpiłaby niedopuszczalna zmiana przedmiotu świadczenia głównego. Kredyt złotówkowy podlega bowiem oprocentowaniu zmiennym wskaźnikiem WIBOR (plus stała marża banku), o którego wahaniami decydują inne czynniki, aniżeli czynniki w odniesieniu do wskaźnika LIBOR. Przyjmując koncepcję ferowaną przez pozwanego nastąpiłaby niedopuszczalna zmiana przedmiotu świadczenia głównego. W takim przypadku doszłoby bowiem do zniekształcenia konstrukcji prawnej i ekonomicznej takiego typu kredytów z uwagi na zastosowanie nieadekwatnego wskaźnika oprocentowania. Kredyt złotówkowy podlega bowiem oprocentowaniu zmiennym wskaźnikiem WIBOR (plus stała marża banku), o którego wahaniami decydują inne czynniki, aniżeli czynniki w odniesieniu do wskaźnika LIBOR. Sąd nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w walucie szwajcarskiej, pozwany świadomie chciał skorzystać z niższego oprocentowania (LIBOR) w porównaniu z kredytem złotowym (gdzie obowiązywał WIBOR) i tym samym miesięcznie niższej raty kredytu.

Okoliczności sprawy i dokonana ocena dowodów prowadzą do wniosku, iż brak jest podstaw do stwierdzenia, iż przedmiotowa Umowa była nieważna ani by poszczególne zapisy (postanowienia) znajdujące się w Umowie były abuzywne.

W realiach niniejszej sprawy należy wskazać, że przytoczone w pozwie okoliczności faktyczne, jak również dołączone do pozwu dokumenty nie budzą wątpliwości odnośnie istnienia, wymagalności oraz wysokości roszczenia. Tym samym powodowy bank zadośćuczynił stawianym mu wymogom. Powód na poparcie istnienia i wysokość zobowiązania pozwanej przedłożył szereg dokumentów w tym umowę kredytu nr (...), wezwanie do zapłaty, wypowiedzenie umowy, a także wyciąg ksiąg banku. Wymienione dokumenty, co oczywiste, nie oznaczają istnienia zadłużenia i to w wysokości wskazywanej przez stronę powodową, jednakże – w ocenie Sądu – w sposób wystarczający udowodniła ona istnienie wierzytelności oraz jej wysokość – za pomocą przedłożonego wyciągu z ksiąg banku. Wysokość wyliczonego przez stronę powodową roszczenia nie odbiegała również istotnie od wyliczeń biegłego sądowego dokonanych przy przyjęciu, iż kwota udzielonego kredytu została w dniu wypłaty przeliczona na CHF wg kursu średniego z tabeli NBP z dnia wypłaty a raty wyrażone w CHF spłacone w PLN po kursie średnim CHF z tabeli NBP z dnia spłaty raty. Różnica w tym zakresie na dzień 27 września 2018 r. wynosiłaby bowiem 18.546,94 CHF (353.978,19 CHF – 335.431,25 CHF), przy kwocie udzielonego kredytu przeliczonego w dniu zawarcia umowy przez bank na kwotę 504.328,30 CHF (§ 1 ust. 3A Umowy, k. 8).

Powód wykazał także, iż doszło do prawidłowego wypowiedzenia (rozwiązania) umowy z przyczyn nieregulowania zadłużenia.

Księgi rachunkowe banku i sporządzone na ich podstawie wyciągi, będące dokumentami prywatnymi w rozumieniu art. 245 k.p.c., stanowią dowód wyłącznie tego, że osoba, która je podpisała złożyła zawarte w dokumencie oświadczenie. Dokument prywatny stanowi pełnoprawny środek dowodowy, który sąd orzekający może uznać za podstawę swoich ustaleń faktycznych, a następnie wyrokowania. Co do zasady dokumenty prywatne korzystają z domniemania autentyczności oraz że osoba, która podpisała dokument, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Domniemania te mogą zostać obalone (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 września 2018 r., sygn. I ACa 1221/17, Legalis nr 1830594).

W takiej sytuacji występujący w roli konsumenta pozwany, chcąc obalić domniemanie prawdziwości wyciągu z ksiąg rachunkowych banku, musi przeprowadzić dowód przeciwny. Samo zakwestionowanie tego dokumentu nie jest bowiem wystarczające. Tego rodzaju dowodów pozwany nie przedstawił. Tym samym przedłożony wyciąg z ksiąg rachunkowych będący dokumentem prywatnym stanowił wiarygodny dowód, w oparciu o który możliwe stało się poczynienie ustaleń faktycznych w niniejszym postępowaniu.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, iż powodowy bank zawarł z pozwanym ważną Umowę o kredyt, na podstawie której udzielił A. M. kredytu w kwocie 1.072.555 zł. Pozwany w początkowym okresie trwania umowy wywiązywał się z obowiązku spłaty rat kredytu, pomimo problemów w płatnościach w 2014 r. i skorzystaniu wówczas z okresu karencji. Od września 2016 r. nie regulował już jednak zobowiązań w ogóle (zeznania pozwanego A. M.,

protokół k. 234v, nagranie 00:19:30-00:19:50; pismo z banku z 7 kwietnia 2014 r., k. 154; notatka pracownika Banku z 4 kwietnia 2014 r., k. 156). W związku z brakiem spłaty zobowiązania i istniejącym zadłużeniem bank najpierw wezwał pozwanego do spłaty wymagalnego zadłużenia, informując o możliwości restrukturyzacji zadłużenia, następnie pismem z dnia 8 września 2016 r. zgodnie z warunkami umowy, z uwagi na niedotrzymanie warunków umowy i nieuregulowanie zaległości pomimo wezwań do zapłaty, wypowiedział A. M. umowę o nr (...) z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia (wypowiedzenie umowy z 9 września 2016 r., k. 18).

Stosownie do art. 75c ustawy Prawo bankowe pozwana otrzymała informację o możliwości restrukturyzacji zadłużenia w piśmie z dnia 9 lipca 2016 r. zatytułowanym „ostateczne wezwanie do zapłaty” (k. 157). Powód poinformował w nim o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania niniejszego pisma, wniosku o restrukturyzację zadłużenia (k. 157).

Strona powodowa wykazała, że przedmiotowa Umowa o kredyt została skutecznie wypowiedziana pismem z dnia 8 września 2016 r., na dowód czego przedłożyła potwierdzenie odbioru przesyłki (k. 19-19v). Roszczenie z tytułu umowy o kredyt stało się więc wymagalne w momencie upływu okresu wypowiedzenia, tj. po upływie 30 dni od daty doręczenia pisma.

Na dzień wniesienia pozwu zadłużenie z tytułu kapitału wynosiło 353.978 CHF, co potwierdzają ustalenia opinii biegłego (k. 253v), a odsetki naliczone do kapitału za okres od 11 maja 2017 roku do dnia 27 września 2018 roku 2.582,73 CHF, tym samym łączna kwota zadłużenia przy przyjęciu kursu CHF z tabeli banku na dzień 27 września 2018 roku – 1 CHF = 3,8349 zł, wynosiła 1.367.375,47 złotych.

W powyższych okolicznościach Sąd uznał, iż powództwo było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie w całości, dlatego też w pkt I wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.367.375,47 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 września 2018 r. do dnia zapłaty. Zasadne było także żądanie odsetek.

Podstawę orzeczenia o odsetkach stanowił przepis art. 481 § 1 k.c. i art. 482 k.c. Datę początkową płatności odsetek Sąd przyjął zgodnie z żądaniem pozwu tj. od dnia wytoczenia powództwa - 27 września 2018 r. do dnia zapłaty.

Wobec uwzględnienia zasadności roszczenia głównego, Sąd nie rozstrzygał o zgłoszonych żądaniach ewentualnych, które aktualizują się dopiero w razie oddalenia żądań zgłoszonych w pierwszej kolejności (por. uchwała Sądu Najwyższego z 18 października.2013 r., sygn. III CZP 58/13, OSNC 2014/6, poz. 62).

Zgodnie z art. 108 § 1 k.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie Sąd w myśl przepisu art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. rozstrzygnął jedynie o zasadach ponoszenia kosztów procesu ustalając, że pozwany przegrał proces w całości i pozostawił ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, o czym orzekł w punkcie II wyroku.

Mając powyższe na uwadze sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Sędzia Ewa Ligoń-Krawczyk